

1. Shrnutí

- Česká ekonomika v prvních třech měsících roku 2014 opět vzrostla. Hrubý domácí produkt (HDP)¹ se proti stejnému období předchozího roku zvýšil o 2,5 %, nejvíce za poslední tři roky. Přestože byl tento nárůst silně ovlivněn nízkou srovnávací základnou z 1. čtvrtletí 2013, kdy vleklá recese tuzemské ekonomiky kulminovala, posilovaly všechny hlavní složky poptávky s výjimkou změny stavu zásob. Meziroční růst HDP v posledním čtvrtletí 2013 o 1,1 % byl tažen především výdaji na konečnou spotřebu. V prvních třech měsících roku 2014 mimoto zesílil pozitivní vliv zahraničního obchodu a k růstu nově přispěla – poprvé od 2. čtvrtletí 2011 – i tvorba hrubého kapitálu, především investice.
- Výdaje na konečnou spotřebu přispívaly k růstu HDP v meziročním srovnání už počtvrté v řadě, z toho v posledních třech kvartálech jedním procentním bodem. Struktura jejich příspěvku se však měnila, více přispívaly domácnosti. V mezikvartálním srovnání, ze kterého jsou lépe patrné konjunkturální změny, narostly v 1. čtvrtletí 2014 jejich výdaje o 1,2 %, nejvíce za posledních třináct čtvrtletí. Přestože se nedůvěra spotřebitelů v ekonomiku postupně zmírňovala již od poloviny roku 2012, v reálných vydáních se projevila až se značným zpožděním. Hlavním důvodem rostoucích výdajů domácností v 1. čtvrtletí 2014 bylo zlepšení na trhu práce a vykázaný růst reálné mzdy. Obecná míra nezaměstnanosti se snižovala již druhé čtvrtletí v řadě. Počet nezaměstnaných poklesl na nejnižší úroveň od 4. čtvrtletí 2011. Relativně silný meziroční růst reálné mzdy o 3,1 % byl ovlivněn srovnávací základnou (pohyby mimořádných odměn).
- Růst fixních investic, který započal už ve 3. čtvrtletí 2013 a zrychlil na sklonku roku, pokračoval i v prvních třech měsících 2014. Meziročně byla tvorba hrubého fixního kapitálu vyšší o 5,2 %. Posilovala poptávka po strojích a dopravních prostředcích, na níž zřejmě v důsledku rostoucích zakázek v zahraničí a částečně i v tuzemsku silně participovaly průmyslové podniky. I vlivem teplotně nadprůměrné zimy umožňující dokončování stavebních prací nově narostly investice do budov a staveb, investice do bydlení však vážily i nadále. Celková tvorba hrubého kapitálu přispěla k meziročnímu růstu HDP jen mírnými 0,5 pb. vlivem poklesu zásob na skladech.
- Přebytek zahraničního obchodu se zbožím a službami narostl v 1. čtvrtletí 2014 nominálně na rekordních 83,9 mld. korun. Na jeho meziročním zvýšení o 26,7 mld. korun se podílelo jak oživení v eurozóně zvyšující poptávku po tuzemské produkci, tak příznivý vývoj cen v zahraničním obchodě projevující se v pozitivních směnných relacích. Jestliže výsledek zahraničního obchodu přispěl ve 4. čtvrtletí 2013 k meziročnímu růstu HDP v reálném vyjádření mírnými 0,3 pb., v první čtvrtině roku 2014 už celým procentním bodem.
- Rostoucí poptávka po tuzemském zboží a službách, silná investiční aktivita a oživující spotřeba sektoru domácností se logicky přenesla i na stranu nabídky. Hrubá přidaná hodnota (HPH) vzrostla v 1. čtvrtletí 2014 v meziročním srovnání o 2,2 %. Hlavní segmenty ekonomiky rostly – hrubá přidaná hodnota v průmyslu se zvýšila o 3,5 % díky rostoucí výkonnosti zpracovatelů (+4,6 %). Po jedenáct čtvrtletí trvajícím poklesu stoupla i výkonnost odvětví zahrnující zemědělství, lesnictví a rybářství. Díky mírné zimě již druhé čtvrtletí v řadě zvyšovalo svůj výkon stavebnictví. Po téměř dvouleté odmlce vzrostla i hrubá přidaná hodnota ve službách.
- Inflace nerostla. V 1. čtvrtletí byly ceny pro spotřebitele v porovnání se stejným obdobím 2013 vyšší o 0,2 %, nejméně od 3. čtvrtletí 2009. Skutečnost, že celková cenová hladina v ekonomice měřená implicitním deflátorem HDP stoupla o poměrně vysoké 2,2 %, byla dílem kladných směnných relací.
- Běžný účet platební bilance skončil v historicky nejvyšším přebytku. Rekordní byl i jeho poměr k HDP (7,7 %) především vlivem zlepšeného deficitu bilance výnosů (o 40,9 mld. korun) a rostoucího přebytku výkonové bilance (o 25 mld. korun). Přímé zahraniční investice v tuzemsku byly meziročně nižší o 43,2 mld. korun.
- Firmy hromadí volné prostředky především na svých běžných účtech. Jejich část patrně pochází ze zisků, jejichž nárůstu napomohla vyšší zahraniční poptávka po produkci a slabší koruna. Naopak domácnosti ukládaly na netermínované vklady a z termínovaných účtů prostředky vybíraly.
- Hospodaření státu v 1. čtvrtletí 2014 bylo nejlepší od roku 2000, když přebytek příjmů nad výdaji činil 43,6 mld. korun. Zlepšil se i jeho poměr k nominálnímu HDP (+4,6 % z loňských +1,5 %). Pozitivně zapůsobily zejména vyšší příjmy z EU a lepší inkaso nepřímých daní.

¹ Pokud není uvedeno jinak, jsou data o HDP a jeho složkách vyjádřena reálně a v očištění o sezónní a kalendářní vlivy.